

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Матеріали I Міжуніверситетської науково-
практичної конференції студентів, магістрантів
«Актуальні питання природничої науки та освіти»

20 квітня 2017 року

Випуск 10

Харків
2017

¹Титаренко Лілія,
²Писарчук Тамара

ВИКОРИСТАННЯ МІНІ-ПІДРУЧНИК НА ЗАНЯТТЯХ ШКІЛЬНОЇ БІОЛОГІЇ

*Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 164,
спеціаліст вищої категорії, старший учитель
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
студентка ОКР «Спеціаліст»*

Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 164 Харківської міської ради Харківської області працює за технологіями модульно-розвивального навчання.

Модульно-розвивальна система навчання – це цілісна система, яка увібрала в себе добутки передового досвіду класно-урочної системи, і продовжує розвиватись, вбираючи позитивні моменти, які виявив фундаментальний експеримент.

Модульно-розвивальний процес змістовно організується за державними або відповідно законодавству затвердженими програмами, та створеними на їх основі протехнологізовано на рівні окремого навчального предмета, що є сукупністю навчальних модулів: змістового модуля, що поєднує 7 – 8 основних педагогічних технологій або етапів і міні-модуля – 30-хвилинного навчального заняття.

Плануючи заняття, я користуюсь діючими програмами, розповідаю матеріал навчального курсу, формуючи навчальні модулі.

Використання 30-хвилинних міні-модулів, на мій погляд, має ряд позитивних моментів.

У своїй роботі я використовую психомистецькі технології. Одним із важливих компонентів моєї роботи є модульно-розвивальний міні-підручник, як інструмент полі смислової взаємодії.

Міні-підручник є інноваційним дидактичним засобом, який створюється для всього навчального курсу.

Ефективність функціонування навчальних проблемних ситуацій за умови максимального використання розвивального міні-підручника залежить від:

- рівня узагальненості навчального матеріалу: можливості використання проблемно-діалогічних джерел і форм у навчанні тим більше, чим вищого рівня узагальненості і абстрактності знаннями треба оволодіти учням;

- соціального значення знаходжуваних знань: питома вага проблемно-діалогічних засобів зростає із збільшенням освітнього, світоглядного, культурного значення знань, норм, цінностей;

- співвідношення відомих і невідомих знань і норм у пізнавальній діяльності учні: кількість опорних знань (норм) переважає кількість нових;

нове знання опосередковано пов'язане з вивченням, тобто має дещо подібну ступінь узагальнення і може бути отримана за допомогою ланцюжка умовиводів; кількісна різниця між відомими і невідомими знаннями (нормами) не виходить за межі тієї навчальної діяльності, під час якої учні оволодівають певною сумою знань; опосередкований і багато етапний характер зв'язків між цими знаннями не перевищує три – сім логічних переходів та ін.;

- етапу навчального процесу: об'єктивні можливості навчального матеріалу щодо функціонування проблемно-діалогічних ситуацій істотно змінюються залежно від того, на якому етапі навчального процесу використовуються одні й ті ж знання і норми (наприклад, знання як результативний еквівалент мислення, його продукт і знання як процесуальний компонент мислення, як умова його функціонування).

Основні етапи створення міні-підручника:

- 1) створення загальної концепції;
- 2) обґрунтування теорії і методології навчального посібника з урахуванням специфіки навчального предмета, способу організації навчання, вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- 3) розробка технологій проектування та створення пробного екземпляру;
- 4) складання міні-підручника згідно з прийнятими концепцією, теорією, методологією, відповідними технологіями;
- 5) апробація новоствореного посібника;
- 6) впровадження в конкретному класному колективі;
- 7) оцінка ефективності впровадження міні-підручника.

Критерії створення міні-підручника:

- синтез і гармонія поліпроблемного новітнього наукового знання;
- психолого-педагогічна відповідність віковим та індивідуально-типологічним особливостям учнів;
- ефективність практичного застосування.

Модульно-розвивальна система істотно відрізняється від класно-урочної системи сукупністю базових компонентів – призначенням і змістом освіти, роллю вчителя і учня, змістом і методичним забезпеченням розвивальної взаємодії, вимогами до наукового проектування і мистецького втілення цілісного модульно-розвивального процесу. Тому ми називаємо модульно-розвивальну систему і інноваційною, водночас вона вдало використовує здобутки традиційної шкільної системи. Запровадження цієї системи навчання забезпечує психосоціальне зростання учнів і вчителів тобто розвиток інтелектуальної, емоційно-вольової, духовно-моральної та фізичної сфер особистості учня, що є активним учасником навчально-виховного процесу.